

készített fazéktöredékek alkották, melyek vállrészen fésűvel bekarcolt hullám- és vízszintes vonalköteg díszítések láthatók. Az edénytöredékek mellől örlőkövek és egy csontár is felszínre került.

A keltező leletanyaggal nem rendelkező objektumok a lelőhely K-i részén sűrűsödtek. Több hosszúkás téglalap alakú, meredek falú, egyenes aljú, főként Ny–K-i irányú ároksterű gödröt bontottunk ki, melyek funkcióját nem tudtuk meghatározni. Az egyik ilyen gödörben szarvasmarha vázmaradványokat és egy obszidián pengét találtunk. A leletanyag nélküli objektumok között gödrök, árkok és cölöphelyek voltak. Ez utóbbiak a neolitikum anyaggyűjtő gödröktől K-re kerültek elő. A felszín feletti építmény cölöphelyeinek egy része két, egymással párhuzamos É–D-i irányú tengely mentén helyezkedett el. Az egyetlen kút, melynek betöltéséből állatsontok kerültek elő, a nyomvonal Ny-i részén feküdt. Fala erősen szűkülő volt, alján 220 cm mélységben feltört a talajvíz.

A kivitelezési munkák szeptember közepén kezdődtek meg, melynek során a lelőhelytől K-re, az árok É-i és D-i falában újabb objektumfoltokat figyeltünk meg. A lelőhely K-i irányba még 93 m hosszan folytatódott. A kiásott gázárkok D-i és É-i oldalán a régészeti indokolt felületet humuszoltunk le, 325 m²-en. A jelenségek közül 16 gödör, 5 árok és egy ároksterű gödör volt. Korukat tekintve 1 őskori, 1 újkőkori, 4 rézkori és 16 korhatározó leletanyag hiányában ismeretlen korú volt.

Munkatársak: Barta Gábor ásatási technikus.

GALLINA ZSOLT – GULYÁS GYÖNGYI – SZATMÁRI IMRE

180. Kövegy, Nagy-földek (KÖH 52759)

(Csongrád megye) A

A Makó–Csanádpalota/Nagylak között épülő M43 gyorsforgalmi út építése kapcsán 2010. október 15. és 2011. szeptember 23. között megelőző feltárást végeztünk a nyomvonal M43-49 jelű lelőhelyén. A feltárással érintett, lehumuszolt terület elérte a 4093 m²-t. A 60–70 cm között váltakozó humusztakaró alatt az állatjáratokkal erősen átjárt, sárgásbarna agyagos altalajon 58 stratigráfiai egységet figyeltünk meg, melyekhez 34 objektumszámot rendeltünk. Ezek közül 18 sírgödörnek, 12 gödörnek és 2 db cölöphelynek bizonyult.

A lelőhely középső tengelyében egy kora avar kori, 18 sírgödörből álló, ÉK–DNy-i tájolású kiscsaládi temetkezés került elő. A sírgödörök 2 sorban helyezkedtek el, melyek 15 aknasírból és 3 fülkesírből álltak. A temetőrészlet D-i végében 1 körárok és 3 árokkerettel rendelkező sírgödör került elő, melyek a Kárpát-medencében, az avar korban egyelőre ismeretlenek voltak. A csontvázakat háton fekvő, nyújtott helyzetben helyezték a sírba, sok esetben nagy mennyiségű állatáldozat kíséretében. A viseleti tárgyak között megtalálhatóak a bronzból vagy ezüstből készült karika és gömbesüngős fülbevalók, borostyán- és szemes gyöngyökből készített nyakláncok, vas karperecek és egy csontfésű. Egy esetben előkerült egy arany

gömbesüngős fülbevaló is. Az elhunytakat ovális vagy téglalap alakú vascsattal záródó bőrvélvel helyezték a sírgödörbe. Három sírból került elő edény, kettő esetben a fejnél, egy esetben a láb végénél.

Munkatársak: Pópity Richárd, Gera Róbert technikusok.

BENEDEK ANDRÁS

181. Kőszeg, Jurisics-vár (KÖH 41753)

(Vas megye) Á, Kk, Kú

2011. május 30.–augusztus 12. között a Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága megelőző feltárást végzett a várban folyó rekonstrukciós átalakítás kapcsán, az alábbi három helyszínen. Az előzményekhez tartozik, hogy az említett helyszíneken, kisebb-nagyobb területen és mélységben Rácz Miklós már végzett próbafeltáráásokat 2009 és 2010 folyamán.³⁸

Az északi szárny lépcsőtere: A jelenkori É-i szárnyat az újkorban alakították ki, a török ostrom során elpusztult palota többé-kevésbé épen maradt D-i falát és kaputornyát felhasználva. A feltárást a palota kaputornyától ÉNy-ra egy liftsüllyeszték, valamint ettől kissé K-re, egy lépcső megtámasztására szolgáló alaptest területén összesen 7 m² nagyságú területre terjedt ki. Az elért mélység az előbbinél 1,7 m, az utóbbinál 1,2 m. A liftsüllyeszték területének Ny-i felét Rácz Miklós már korábban feltárta. A szelvényben az újkori feltöltés alatt több járósíntet is megfigyeltünk, melyek közül az egyik csatári palával kirakott volt. Az elért legalsó habarcsos réteg Rácz Miklós korábbi próbafeltárási eredménye szerint a vár 13. századi építéséhez kötődik.

Északi falszoros:

A falszorosnak az ÉNy-i torony előtti szakaszán 46 m² alapterületű, az ágyúpadtól 3 m mélységig lemélyített szelvényünk a bontásra ítélt szomszédos raktárhelyiségtől a torony Ny-i falsíkjának vonaláig terjedt. A torony Ny-i oldalán korábban Holl Imre végzett feltárást. A két terület közelsége miatt mi is nagyon hasonló rétegződést tapasztaltunk. A betonlapok alatti újkori szintet egy sötét leletgazdag réteg követte, melyből több puskagolyó és I. Rudolf denárja került elő. Ez alatt egy 3–4 cm vastag tetőcserepes szintet azonosítottunk, amelyet Holl Imre az 1532-es ostrommal hozott kapcsolatba. Lejjebb érve a feltáráson megtaláltuk a 15. század második felében épült körítőfal alapozási árkát.

Eltérően azonban a Holl Imre által kutatott területtől, az altalaj 3 m mélységben még nem jelentkezett. A szelvényünk alsó részén talált paticszemcsés és kevert, sötét agyagos rétegek a torony építését közvetlenül megelőző időszakból származnak és valószínűleg az építést megelőző tereprendezés, szintki-egyenlítés következtében születtek. Ez alapján a torony ÉNy-i oldala előtt, eredetileg jelentős mélyedés húzódnak, a vártól DNy-ra eső területéhez képest.

38 RKM 2009, 257–258.; RKM 2010, 268.